

HỆ THỐNG VĂN BẢN PHÁP LÝ CHỨNG KHOÁN TẠI VIỆT NAM

1. Khái niệm và vai trò của pháp luật chứng khoán

Pháp luật chứng khoán là hệ thống các quy phạm pháp luật điều chỉnh các quan hệ xã hội phát sinh trong quá trình phát hành, niêm yết, giao dịch chứng khoán; hoạt động của các chủ thể tham gia thị trường chứng khoán như tổ chức phát hành, nhà đầu tư, công ty chứng khoán, công ty quản lý quỹ, cơ quan quản lý nhà nước,...do Nhà nước ban hành.

Hệ thống pháp luật chứng khoán đóng vai trò nền tảng trong việc hình thành, tổ chức và vận hành TTCK một cách minh bạch, hiệu quả và an toàn.

2. Hệ thống pháp luật chứng khoán tại Việt Nam

2.1 Khung pháp lý của Thị trường chứng khoán (TTCK) Việt Nam phát triển qua các giai đoạn sau:

Giai đoạn 1998-2006: Là giai đoạn xây dựng nền móng với các nghị định đầu tiên và Luật Chứng khoán 2006, tạo khung pháp lý tương đối đầy đủ, đồng bộ cho TTCK Việt Nam trong giai đoạn đầu.

Giai đoạn 2007 – 2009: Là giai đoạn chuyển mình của TTCK Việt Nam. Giai đoạn này không chỉ đánh dấu bước hoàn thiện nền tảng pháp lý, tạo hành lang ổn định cho hoạt động của TTCK mà còn ghi nhận sự bứt phá quan trọng trong vận hành, cụ thể: (i) Đa dạng hóa thị trường: thị trường trái phiếu chính phủ chuyên biệt và thị trường chứng khoán các công ty đại chúng chưa niêm yết (Upcom) chính thức đi vào hoạt động. Điều này giúp phân định rõ khu vực thị trường, tăng nguồn cung hàng hóa và thu hẹp thị trường tự do; (ii) Thu hút vốn ngoại: chính sách mở rộng cho phép nhà đầu tư nước ngoài được mua 49% vốn cổ phần của công ty đại chúng (trước đây chỉ là công ty niêm yết), ngoại trừ trường hợp pháp luật chuyên ngành có quy định khác, đồng thời không hạn chế nhà đầu tư nước ngoài sở hữu trái phiếu; (iii) Chuẩn hóa trách nhiệm tài chính: việc áp dụng Luật thuế thu nhập cá nhân 2007 đối với các khoản thu nhập từ chứng khoán (như cổ tức, chuyển nhượng chứng khoán,...) đã góp phần hoàn thiện trách nhiệm tài chính của nhà đầu tư, xây dựng một thị trường minh bạch và bền vững.

Giai đoạn 2010-2024: Tập trung hoàn thiện, nâng cao tính minh bạch, quản lý rủi ro và bảo vệ nhà đầu tư với các sửa đổi Luật Chứng khoán năm 2010, 2019 và mới nhất là 2024. Các quy định mới cũng mở rộng phạm vi sản phẩm chứng khoán và nhà đầu tư, phù hợp hơn với thông lệ quốc tế.

Giai đoạn từ năm 2025 đến nay: Khung pháp lý điều chỉnh TTCK Việt Nam đã có những bước tiến đáng kể, đặc biệt với việc Quốc hội thông qua Luật số 56/2024/QH15 vào ngày 29/11/2024 (có hiệu lực từ ngày 01/01/2025), sửa đổi, bổ sung nhiều điều khoản quan trọng của Luật Chứng khoán năm 2019 cùng các luật liên quan (Luật Kế toán, Luật Kiểm toán độc lập và Luật Ngân sách nhà nước), sự giao thoa này tạo ra bước ngoặt về hiệu quả vận hành và độ an toàn hệ thống. Bên cạnh nền tảng luật, hàng loạt Nghị định, Thông tư mang tính dẫn dắt và thực thi nghiêm ngặt, điển hình như: Nghị định số 245/2025/NĐ-CP Chính phủ ban hành ngày 11/9/2025 chi tiết hóa các hoạt động chứng khoán, đảm bảo quy trình từ niêm yết đến giao dịch đều tuân thủ các chuẩn mực mới; Nghị định số 306/2025/NĐ-CP Chính phủ ban hành ngày 25/11/2025 sửa đổi, bổ sung các quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực chứng khoán và TTCK, siết chặt các chế tài đối với hành vi thao túng, gian lận thông tin; Thông tư số 14/2025/TT-BTC Bộ Tài chính ban hành ngày 04/4/2025, Thông tư số 18/2025/TT-BTC Bộ Tài chính ban hành ngày 26/4/2025 và Thông tư số 08/2026/TT-BTC Bộ Tài chính ban hành ngày 03/2/2026 với các sửa đổi, bổ sung quy định về hoạt động đăng ký, lưu ký, bù trừ thanh toán và quy định mới về chứng khoán phái sinh giúp thị trường trở nên chuyên nghiệp và đa dạng hóa công cụ phòng vệ rủi ro, đặc biệt việc thiết lập tiêu chuẩn công bố thông tin chặt chẽ hơn giúp nhà đầu tư tiếp cận dữ liệu doanh nghiệp kịp thời;...Hệ thống pháp luật giai đoạn này đã tạo ra khung pháp lý tái cấu trúc hệ thống, nâng cao chất lượng giám sát và tạo nền tảng vững chắc để TTCK Việt Nam không chỉ là kênh huy động vốn hiệu quả mà còn là điểm đến tin cậy của các dòng vốn đầu tư quốc tế trong kỷ nguyên mới.

2.2 Cấu trúc hệ thống pháp luật chứng khoán Việt Nam gồm:

- a) Văn bản luật: Luật chứng khoán - đây được xem là đạo luật cao nhất điều chỉnh hoạt động chứng khoán.
- b) Văn bản dưới luật: Nghị định, Thông tư hướng dẫn thi hành Luật
- c) Ngoài ra, còn có văn bản chuyên ngành của UBCKNN, HOSE, HNX, VNX và VSDC. Đây là các văn bản mang tính chuyên môn, hướng dẫn cụ thể về quy định, quy trình giao dịch, niêm yết, đăng ký, lưu ký, bù trừ và thanh toán chứng khoán.

Sau đây điểm qua các văn bản điển hình, quan trọng trong hệ thống văn bản pháp lý chứng khoán:

Số văn bản	Tên văn bản	Cơ quan ban hành	Ngày ban hành	Ngày hiệu lực
	LUẬT			
54/2019/QH14	Luật Chứng khoán năm 2019	Quốc hội	26/11/2019	01/01/2021
56/2024/QH15	Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Chứng khoán, Luật Kế toán, Luật Kiểm toán độc lập, Luật Ngân sách Nhà nước, Luật Quản lý, sử dụng tài sản công, Luật quản lý thuế, Luật thuế thu nhập cá nhân, Luật dự trữ quốc gia, Luật xử lý vi phạm hành chính	Quốc hội	29/11/2024	01/01/2025
	NGHỊ ĐỊNH			
153/2020/NĐ-CP	Nghị định quy định về chào bán, giao dịch trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ tại thị trường trong nước và chào bán trái phiếu doanh nghiệp ra thị trường quốc tế	Chính phủ	31/12/2020	01/01/2021
155/2020/NĐ-CP	Nghị định quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Chứng khoán	Chính phủ	31/12/2020	01/01/2021
158/2020/NĐ-CP	Nghị định về chứng khoán phái sinh và thị trường chứng khoán phái sinh	Chính phủ	31/12/2020	01/01/2021
156/2020/NĐ-CP	Nghị định quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực chứng khoán và thị trường chứng khoán	Chính phủ	31/12/2020	01/01/2021
128/2021/NĐ-CP	Nghị định sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 156/2020/NĐ-CP ngày 31/12/2020 của Chính phủ quy	Chính phủ	30/12/2021	01/01/2022

Số văn bản	Tên văn bản	Cơ quan ban hành	Ngày ban hành	Ngày hiệu lực
	định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực chứng khoán và thị trường chứng khoán			
245/2025/NĐ-CP	Nghị định sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 155/2020/NĐ-CP ngày 31/12/2020 của Chính phủ quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Chứng khoán	Chính phủ	11/9/2025	11/9/2025
306/2025/NĐ-CP	Nghị định sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 156/2020/NĐ-CP ngày 31/12/2020 của Chính phủ quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực chứng khoán và thị trường chứng khoán (được sửa đổi, bổ sung một số điều theo Nghị định số 128/2021/NĐ-CP ngày 30/12/2021 của Chính phủ) và Nghị định số 158/2020/NĐ-CP ngày 31/12/2020 của Chính phủ về chứng khoán phái sinh và thị trường chứng khoán phái sinh	Chính phủ	25/11/2025	09/01/2026
THÔNG TƯ				
91/2020/TT-BTC	Thông tư quy định về chỉ tiêu an toàn tài chính và biện pháp xử lý đối với tổ chức kinh doanh chứng khoán không đáp ứng chỉ tiêu an toàn tài chính	Bộ Tài chính	13/11/2020	01/01/2021
99/2020/TT-BTC	Thông tư hướng dẫn về hoạt động của công ty quản lý quỹ đầu tư chứng khoán	Bộ Tài chính	16/11/2020	01/01/2021

Số văn bản	Tên văn bản	Cơ quan ban hành	Ngày ban hành	Ngày hiệu lực
98/2020/TT-BTC	Thông tư hướng dẫn về hoạt động và quản lý quỹ đầu tư chứng khoán	Bộ Tài chính	16/11/2020	01/01/2021
96/2020/TT-BTC	Thông tư hướng dẫn công bố thông tin trên thị trường chứng khoán	Bộ Tài chính	16/11/2020	01/01/2021
95/2020/TT-BTC	Thông tư hướng dẫn về giám sát giao dịch chứng khoán trên thị trường chứng khoán	Bộ Tài chính	16/11/2020	01/01/2021
121/2020/TT-BTC	Thông tư quy định về hoạt động của công ty chứng khoán	Bộ Tài chính	31/12/2020	15/12/2021
120/2020/TT-BTC	Thông tư quy định về giao dịch cổ phiếu niêm yết, đăng ký giao dịch và chứng chỉ quỹ, trái phiếu doanh nghiệp, chứng quyền có bảo đảm niêm yết trên hệ thống giao dịch chứng khoán	Bộ Tài chính	31/12/2020	15/02/2021
119/2020/TT-BTC	Thông tư quy định về hoạt động đăng ký, lưu ký, bù trừ và thanh toán giao dịch chứng khoán	Bộ Tài chính	31/12/2020	15/02/2021
118/2020/TT-BTC	Thông tư hướng dẫn nội dung về chào bán, phát hành chứng khoán, chào mua công khai, mua lại cổ phiếu, đăng ký công ty đại chúng và hủy tư cách công ty đại chúng	Bộ Tài chính	31/12/2020	15/02/2021
117/2020/TT-BTC	Thông tư quy định về phương pháp tính khoản thu trái pháp luật, số lợi bất hợp pháp có được do thực hiện hành vi vi phạm pháp luật về chứng khoán và thị trường chứng khoán	Bộ Tài chính	31/12/2020	15/02/2021

Số văn bản	Tên văn bản	Cơ quan ban hành	Ngày ban hành	Ngày hiệu lực
116/2020/TT-BTC	Thông tư hướng dẫn một số điều về quản trị công ty áp dụng đối với công ty đại chúng tại Nghị định 155/2020/NĐ-CP ngày 31/12/2020 của Chính phủ quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Chứng khoán.	Bộ Tài chính	31/12/2020	15/02/2021
51/2021/TT-BTC	Thông tư hướng dẫn nghĩa vụ của tổ chức, cá nhân trong hoạt động đầu tư nước ngoài trên thị trường chứng khoán Việt Nam	Bộ Tài chính	30/06/2021	16/08/2021
58/2021/TT-BTC	Thông tư hướng dẫn Nghị định 158/2020/NĐ-CP ngày 31/12/2020 của Chính phủ về chứng khoán phái sinh và thị trường chứng khoán phái sinh	Bộ Tài chính	12/7/2021	27/8/2021
73/2023/TT-BTC	Thông tư sửa đổi, bổ sung một số điều của Thông tư số 117/2020/TT-BTC ngày 31/12/2020 của Bộ trưởng Bộ Tài chính quy định phương pháp tính khoản thu trái pháp luật, số lợi bất hợp pháp có được do thực hiện hành vi vi phạm pháp luật về chứng khoán và thị trường chứng khoán	Bộ Tài chính	19/12/2023	05/2/2024
68/2024/TT-BTC	Thông tư sửa đổi, bổ sung một số điều của các Thông tư quy định về giao dịch chứng khoán trên hệ thống giao dịch chứng khoán; bù trừ và thanh toán giao dịch chứng khoán; hoạt động của công ty	Bộ Tài chính	18/09/2024	02/11/2024

Số văn bản	Tên văn bản	Cơ quan ban hành	Ngày ban hành	Ngày hiệu lực
	chứng khoán và công bố thông tin trên thị trường chứng khoán			
76/2024/TT-BTC	Thông tư hướng dẫn chế độ công bố thông tin và chế độ báo cáo về chào bán, giao dịch trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ tại thị trường trong nước và chào bán trái phiếu doanh nghiệp ra thị trường quốc tế	Bộ Tài chính	06/11/2024	25/12/2024
14/2025/TT-BTC	Thông tư sửa đổi, bổ sung một số điều của Thông tư số 119/2020/TT-BTC ngày 31/12/2020 của Bộ trưởng Bộ Tài chính quy định về hoạt động đăng ký, lưu ký, bù trừ và thanh toán giao dịch chứng khoán và Thông tư số 58/2021/TT-BTC ngày 12/7/2021 của Bộ trưởng Bộ Tài chính hướng dẫn Nghị định 158/2020/NĐ-CP ngày 31/12/2020 của Chính phủ về chứng khoán phái sinh và thị trường chứng khoán phái sinh.	Bộ Tài chính	04/4/2025	01/6/2025
18/2025/TT-BTC	Thông tư sửa đổi, bổ sung một số điều của Thông tư số 119/2020/TT-BTC ngày 31/12/2020 của Bộ trưởng Bộ Tài chính quy định về hoạt động đăng ký, lưu ký, bù trừ và thanh toán giao dịch chứng khoán, Thông tư số 96/2020/TT-BTC ngày 16/11/2020 của Bộ trưởng Bộ Tài chính hướng dẫn công bố thông	Bộ Tài chính	26/4/2025	05/5/2025

Số văn bản	Tên văn bản	Cơ quan ban hành	Ngày ban hành	Ngày hiệu lực
	tin trên thị trường chứng khoán đã được sửa đổi, bổ sung một số điều theo Thông tư số 68/2024/TT-BTC ngày 18/9/2024 của Bộ trưởng Bộ Tài chính			
19/2025/TT-BTC	Thông tư quy định việc đăng ký công ty đại chúng, hủy tư cách công ty đại chúng, báo cáo về vốn điều lệ đã góp được kiểm toán	Bộ Tài chính	05/5/2025	05/5/2025
20/2025/TT-BTC	Thông tư sửa đổi, bổ sung một số điều của Thông tư số 51/2021/TT-BTC ngày 30/06/2021 của Bộ trưởng Bộ Tài chính hướng dẫn nghĩa vụ của tổ chức, cá nhân trong hoạt động đầu tư nước ngoài trên thị trường chứng khoán Việt Nam	Bộ Tài chính	05/5/2025	20/6/2025
122/2025/TT-BTC	Thông tư hướng dẫn về chứng quyền có bảo đảm	Bộ Tài chính	22/12/2025	06/02/2026
08/2026/TT-BTC	Thông tư sửa đổi, bổ sung một số điều của Thông tư số 96/2020/TT-BTC ngày 16/11/2020 của Bộ trưởng Bộ Tài chính hướng dẫn công bố thông tin trên thị trường chứng khoán được sửa đổi, bổ sung bởi Thông tư số 68/2024/TT-BTC và Thông tư số 18/2025/TT-BTC, Thông tư số 120/TT-BTC ngày 31/12/2020 của Bộ trưởng Bộ Tài chính quy định về giao dịch cổ phiếu niêm yết, đăng ký giao dịch và chứng	Bộ Tài chính	03/2/2026	03/2/2026

Số văn bản	Tên văn bản	Cơ quan ban hành	Ngày ban hành	Ngày hiệu lực
	chỉ quỹ, trái phiếu doanh nghiệp, chứng quyền có bảo đảm niêm yết trên hệ thống giao dịch chứng khoán được sửa đổi, bổ sung bởi Thông tư số 68/2024/TT-BTC, Thông tư số 121/TT-BTC gày 31/12/2020 của Bộ trưởng Bộ Tài chính quy định về hoạt động của công ty chứng khoán được sửa đổi, bổ sung bởi Thông tư số 68/2024/TT-BTC			
	QUY CHẾ CỦA VNX			
55/QĐ-SGDVN	Quy chế thành viên giao dịch trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ	VNX	10/7/2023	10/7/2023
53/QĐ-SGDVN	Quy chế tạo lập thị trường chứng khoán phái sinh	VNX	30/9/2024	30/9/2024
21/QĐ-HĐTV	Quy chế Niêm yết và giao dịch hợp đồng tương lai	VNX	18/4/2025	05/5/2025
23/QĐ-HĐTV	Quy chế Đăng ký và quản lý giao dịch chứng khoán chưa niêm yết	VNX	18/4/2025	05/5/2025
24/QĐ-HĐTV	Quy chế thành viên của Sở Giao dịch Chứng khoán Việt Nam	VNX	18/4/2025	05/5/2025
22/QĐ-HĐTV	Quy chế Niêm yết và giao dịch chứng khoán niêm yết	VNX	18/4/2025	05/5/2025
25/QĐ-HĐTV	Quy chế về hệ thống công nghệ thông tin kết nối giao dịch đến Sở Giao dịch Chứng khoán Thành phố Hồ Chí Minh, Sở Giao dịch Chứng khoán Hà Nội	VNX	18/4/2025	05/5/2025

Số văn bản	Tên văn bản	Cơ quan ban hành	Ngày ban hành	Ngày hiệu lực
66/QĐ-HĐTV	Quy chế hướng dẫn hoạt động thành viên tạo lập thị trường chứng chỉ quỹ hoán đổi danh mục	VNX	12/12/2025	12/12/2025

Trong số các văn bản pháp luật nêu trên, các nhà đầu tư cá nhân đặc biệt là các NĐT mới tham gia TTCK cần tập trung tìm hiểu các văn bản pháp luật sau:

❖ **Thông tư 120/2020/TT-BTC** ngày 31/12/2020 của Bộ Tài chính quy định về giao dịch cổ phiếu niêm yết, đăng ký giao dịch và chứng chỉ quỹ, trái phiếu doanh nghiệp, chứng quyền có bảo đảm niêm yết trên hệ thống giao dịch chứng khoán : Tại Thông tư này NĐT sẽ nắm được các quy định về giao dịch chứng khoán như mở tài khoản giao dịch, đặt lệnh giao dịch, giao dịch ký quỹ, ...

❖ **Thông tư 96/2020/TT-BTC** ngày 31/12/2020 hướng dẫn công bố thông tin trên thị trường chứng khoán: đối với Thông tư này, NĐT sẽ nắm được các loại thông tin nào phải công bố thông tin trên TTCK, phương thức, thời hạn CBTT...

❖ **Nghị định 156/2020/NĐ-CP** của Chính phủ quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực chứng khoán và thị trường chứng khoán và Nghị định 128/2021/NĐ-CP sửa đổi bổ sung Nghị định 156/2020/NĐ-CP: Nghị định này quy định các hành vi vi phạm hành chính, hình thức xử phạt, mức xử phạt, biện pháp khắc phục hậu quả đối với hành vi vi phạm hành chính, thẩm quyền xử phạt và thẩm quyền lập biên bản vi phạm hành chính trong lĩnh vực chứng khoán.

❖ **Các quy chế về niêm yết và giao dịch chứng khoán của Sở GDCK**(Quy chế Niêm yết và giao dịch chứng khoán niêm yết, Quy chế Đăng ký và quản lý giao dịch chứng khoán chưa niêm yết, Quy chế Niêm yết và giao dịch hợp đồng tương lai): nêu các nội dung về đăng ký niêm yết, quản lý niêm yết và cơ chế xử lý vi phạm tổ chức niêm yết của các Sở GDCK cũng như các nội dung về tổ chức, quản lý giao dịch như thời gian giao dịch, phương thức giao dịch, các loại lệnh giao dịch, nguyên tắc khớp lệnh ...